

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال دوم | ویژه نامه ۵۱۱ |

تکته‌ها/حجت‌الاسلام قرائتی

برخوردهای تربیتی باید همراه با عاطفه باشد

۲ پیوهشگر از ویژگی‌های کتابخانه و موزه ملی ملک می‌گویند

نقش پررنگ یک موقوفه در چرخه دانش

۴

کتاب «شهاب دین»

روایت زندگی آیت‌الله مرعشی نجفی رونمایی شد

از حذف وعده ناهار تا کارگری برای خرید نسخه‌های خطی

۳

حجت‌الاسلام والمسلمین پناهیان:

ضرورت بندگی خدا «برده دیگران نبودن» است

۲

رواق هنر

به نام مبارک رضا علیعلیه

کارگاه تخصصی «تایپوگرافی بر مینای خط ثلث» با حضور علیرضا بهدانی، هنرمند برجسته رشته نقاشی‌خط در مکتب هنر رضوان مشهد برگزار شد. استاد بهدانی در این کارگاه تخصصی که بعدازظهر روز گذشته به عنوان یکی از رویدادهای «رواق هنر» با حضور جمعی از هنرمندان جوان گرافیکست در مکتب هنر رضوان برپا شد، آثاری با محوریت عبارت «علی بن موسی الرضا(ع)» با استفاده از قلم‌نی و مرکب‌ورنگ در فرم‌های مختلف به‌خط ثلث کتابت کرد. وی ضمن کتابت آثار، توضیحاتی نیز در خصوص قابلیت‌های گرافیکی برخی از حروف ارائه داد. تنی چند از هنرجویان حاضر در این کارگاه نیز به خلق اثر زیر نظر استاد بهدانی پرداختند. در حاشیه کارگاه تایپوگرافی؛ محمد فنودی، رئیس اداره آموزش و پژوهش مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی گفت: منظور از تایپوگرافی، فن و چیدمان حروف در راستای خلق فرم‌های بصری معنادار است. وی افزود: گرافیکست‌ها حتماً نیاز نیست که خوشنویس باشند، آن‌ها می‌توانند با آشنایی با حروف، آثارشان را خودشان طراحی کنند و سپس کتابت این آثار را به‌هنرمندان خوشنویس بسپارند. شایان ذکر است، مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی با همکاری مؤسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مؤسسه آموزش عالی فردوس و مرکز آموزش عالی فنی و حرفه‌ای الزهراء(س)، رویدادهای هنری- پژوهشی مشترک رواق هنر را با محوریت مکتب هنر رضوی، از ۲۶ آذر تا ۵ دی ۱۴۰۱ در شهر مشهد برگزار می‌کند.

فیلم‌کتاب زندگی

زندگی جام جهانی است

نخستین ژنرال مقاومت

درباره زندگی و زمانه «عزالدین قسام» که پایه‌گذار نهضت‌های اسلامی بود

۲

بازخوانی وضعیت یکی از بازارهای قدیمی مشهد با مرور یک سند ۲۹۳ ساله

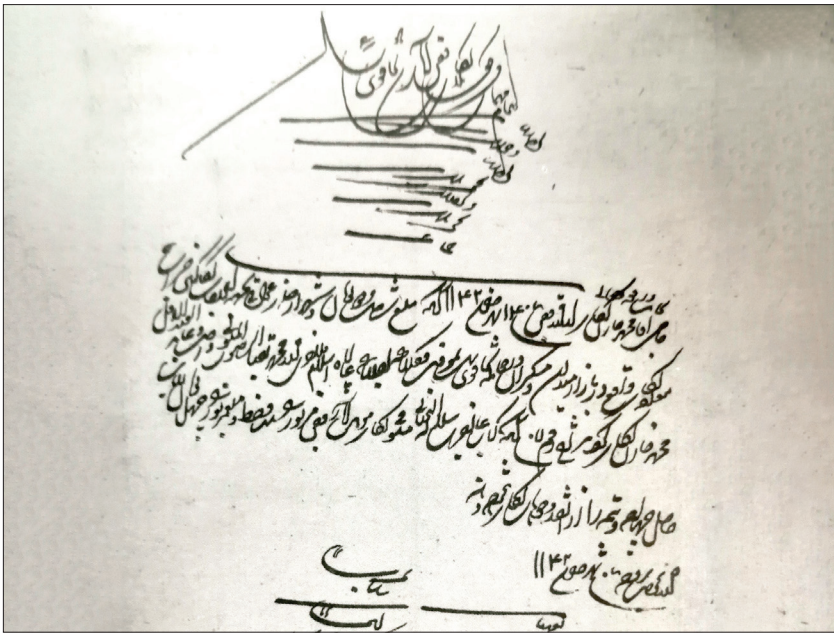
گزارش اوضاع وخیم «بازار مسگران»

محمد خازن سرکار گردید».

از آنجا که تعیین میزان درآمد موقوفه‌ها برای هزینه کردن آن مطابق نیت واقف، ضرورت بسیار داشت و از طرفی، فقدان این درآمد به هر دلیل، باید در حساب‌های آستان قدس ثبت و ضبط می‌شد، به ناچار حسابدار - در اینجا «حاجی‌آقا محمد خازن سرکار» - باید موضوع فقدان عایدی را طی یک قبضی، به تأیید متولی آستان قدس - در اینجا میرزا محمدتقی رضوی - یا وکلای وی می‌رساند تا در حساب سالانه لحاظ شود و به قول امروزی‌ها، مشکلی در ترازنامه پیش نیاید. سندی که از آن یاد

■ حرف‌های یک سند درباره بازار مسگران

سند امروز که با شماره ۶/۳۴۷۱۰ در مرکز اسناد آستان قدس نگهداری می‌شود، مربوط به ماه صفر سال ۱۱۴۲قمری / شهریورماه ۱۱۰۸شمسی است؛ دورانی که مشهد روزگار بدی را از سر می‌گذراند. کشور درگیر شورش‌ها و جنگ‌های گسترده پس از سقوط دودمان صفویه است و نادرشاه تلاش می‌کند قدرت خود را بر دیگران دیکته کند. او حدود سه سال پس از تنظیم این سند، نایب‌السلطنه ایران شد و ۶سال پس از نگارش این مکتوب، در سال ۱۱۱۴شمسی حکومت را بدست آورد. متن سند به

کردیم، افزون بر نشان دادن شرایط آن روزگار مشهد، اشاره‌ای مستقیم به بازار مسگران دارد که با توجه به مبلغ بالای درآمد حاصل از اجاره موقوفه آن، ظاهراً تعداد زیادی مغازه را در بر می‌گرفته است. از سوی دیگر، این سند اسباب آشنایی ما با متولی این دوره یعنی میرزا محمدتقی رضوی را فراهم می‌کند؛ می‌دانیم که سادات رضوی به ویژه در دوره‌های فترت و زمانی که به دلیل سقوط یک حکومت یا مرگ یک فرمانروا، اوضاع کشور به هم می‌ریخت و آشوب فراگیر می‌شد، نقش مهمی در حفظ و ثبات وضعیت مشهد ایفا می‌کردند.

خوبی از اوضاع و احوال مشهد آن روزگار گزارش می‌دهد، موضوع سند، وضعیت دکان‌های خالی، تخریب شده یا در حال تخریبی است که در بازار مسگران و اطراف آن قرار داشته‌اند: «حاجی‌آقا محمد، خازن سرکار، از قرار قبض به تاریخ ۱۴ شهر صفر سنه ۱۱۴۲ (۱۷ شهریور ۱۱۰۸) آن که مبلغ شصت و دو تومان و شش هزار دینار عراقی به جهت اخراجات دکاکین خراب متعلقه سرکار (آستان قدس) در بازار مسگران در معامله تخاقوی‌ئیل (سال مرغ) به معرفت وکلاء (تأیید نمایندگان) ... عالی‌جاه ... میرزا محمدتقی الرضوی المتولی واصل و عاید العبدالاقل

قطر دیگر از یادم نرود. کشور دینداری که ستاره‌ها، تماشاکران و بیننده‌ها را با آداب و سنت‌هایش آشنا کرد، قطری که با قرآن افتتاحیه‌اش را سوت زد، ترویج اسلام کرد و بارها نام فلسطین مظلوم را رساند به گوش عالم.

سندجاق

پیامبر اکرم(ص): دنیا متحول و در گردش است، نوبتی است. آن گاه که نوبتش به تو برسد، به سراغ تو می‌آید، هر چند ناتوان باشی و آن گاه که به زیان تو شود، با همه قدرتت هم نمی‌توانی آن را دفع کنی.

منبرمجازی

حُسن معاشرت

حجت‌الاسلام شریفیان: به جز بحث آیه شریفه اَنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَه که اشاره به روابط مؤمنان با هم دارد، ما مأمور به یک حسن معاشرت و حسن مجاورت با کسانی هستیم که تفاوت‌هایی با ما دارند... در زمان نبی اکرم(ص)، حضرت مجاورت داشتند با کسانی که حتی مشرک بودند، در مدینه با کسانی مجاورت داشتند که موحد بودند ولی دعوت حضرت را لیبیک نگفتند... با این‌ها هم حضرت یک حسن معاشرتی دارند. در زمان معصومین(ع) هم این مسئله به یک نحوی وجود داشته است... در «دارالهدنه» که دوره‌ای است که شیعیان به یک معنا با عامه زندگی می‌کنند و ارتباطی با هم دارند، در مقابل کفار مأمور به وحدت جامعه هستند... امروز هم با به شکلی درگیر با این مسئله هستیم ... بسیاری از آسیب‌های اجتماعی که ما امروز داریم از همین جاست؛ از آنجایی که حسن مجاورت و معاشرت ما به هم ریخته است، دشمن هم دارد در آن می‌دمد. ما هم که تکالیفمان را رها می‌کنیم، آن وقت جامعه شکننده می‌شود... روابط سست می‌شود.

خب روایت‌هایی داریم در باب همین مسئله که اهل بیت(ع) تکالیفی را از ما خواسته‌اند در ارتباط با کسانی که تفاوت جدی با ما دارند. نه صرفاً اختلاف نظر، حتی اختلاف عقیده دارند... حضرات معصومین(ع) در این موارد یک فضای صلح را فراهم می‌کنند ... فضایی که در آن آداب مجاورت و معاشرت هست. غیر از آدابی که با برادران دینی هست... حالا آداب و وظایف و تکالیف ما در برابر برادران دینی خیلی سنگین است... آدم وحشت می‌کند. در روایت‌ها داریم که طرف می‌گوید من خدمت حضرت امام صادق(ع) داشتم طواف واجب خانه خدا را می‌کردم ، یک نفر بیرون مطاف اشاره کرد و مرا صدا زد... نخواستم لذت طواف کنار حضرت را از دست بدهم... اشاره کردم صبر کن یک دور دیگر بزنم... حضرت فرمودند این بنده خدا از شیعیان بود؟ گفتم بله... گفتند چرا نمی‌روی؟ برادر مؤمنت تو را صدا زده و نمی‌روی؟ وظایف ما در قبال معاشرت با دیگران بسیار سنگین است ... از امام باقر(ع) نقل شده که امیرالمؤمنین(ع) فرموده‌اند: شیعه امیرالمؤمنین(ع) باید زینت قبیله و جمعی باشد که در آن کار و زندگی می‌کند. حالا در آن قبیله شیعه و اهل سنت و... هم ممکن است زندگی کنند. دقت کنیم این‌ها اگر روزگاری به عنوان آداب زندگی معرفی شده، امروز فراتر از آداب، تبدیل به ضرورت زندگی ما شده است. در بعضی از روایت‌ها تعابیری وجود دارد که کسی اگر این ضرورت‌ها را رعایت نکرد از ما اهل بیت(ع) نیست.